

blauwborst niet klingelde in den kalmen ochtend. Dan klinkt ineens iets tusschen 't gerucht door, een melancholische vogelroep, als een gekwetste stern: „ré... éls, ré... éls.”

't Nadert.... nadert over 't ven.... naar den heuvel toe. Kijk!

Snel slaand met bonte sikkeliwielen vliegt een vogel over, zoo groot als grutto, en achter hem aan sleept iets, dat in den kijker enorm lange pooten blijken te zijn. 'n Verdwaalde steltkluit!

Nu komen de weken, dat donzige meeuwekindertjes krijschen op de venelandjes. De jonge eenden worden groot en leeren eindelijk vliegen. Ergens diep in 't dennebosch zitten vijf bonte ekstertjes met slimme oogjes op een tak boven hun nest in de wereld te kijken en te grinneken. Houtduif past dan op z'n leelijke vadsige jongen. Rietgors en grasmusch, vallen om de haverklap flauw als je in de buurt van hun piepend nest komt. Als niemand kijkt schiet ma-dotaars over 't watergeschitter en leert kleine donsdotjes, hoe je zoetwatergarnaaltjes en haftelarven vangt.

De lage dennetjes raken nu vol met wilgeroosjes, die lila vlekken tegen donkergroen. Besneeuwd zijn de natte veentjes van wollegrasvlokken en andromeda tilt heel fijn porceleinen rose bloemetjes boven veenmoskussens. Zonnedaauw vormt innig roode kleedjes over kale turfplekken.

Nu is er ook meer dan gewone menschendrukte in 't stille vennenland. Dames met groote bossen orchideën in de handen snuffelen heele middagen naar meer. Langs de mulle zandwegen verdwijnen de pas ontbloeiende wilgeroosjes weer heel gauw. Picnickende gezelschappen maken boschbodem en heivlakken bont van ronddravende papieren. Telkens hangen boven de kolonietjes meeuwen en sterns krijschend tegen de lucht en als 't rustig wordt, zijn weer verscheidene late legsels meegegrepen door stiekeme eierverzamelaars.

ONS MOOISTE DUIKERTJE.

ARM aan stemmen en verstoken van vroolijk beweeg was het ven vier wintersche maanden lang. Van November tot in Maart lagen de plassen stil in hun omlijsting van dennen en berken, waarin verstolen het meezenvolk miesperde, de goudhaantjes op star-koude, witte dagen fluisterden tusschen de naalden en de goudvink met bloedroode borst in de jeneverbessen bij 't boschwachtershuis lokte. Op het water zelve óók klonk nauwelijks één opvallend vogelgeluid en het breede „paak-paak-paak” der wilde eenden versterkte er de stilte eerder, dan dat zij erdoor verbroken werd. Een enkele reiger stond er van tijd tot tijd roerloos aan den kant tusschen de gele smeulen, doch langs de rivierkribben vond hij rijker buit en zoo kwam het maar zelden voor, dat zijn rauwe kreet de stilte verscheurde.

En de bonte kraaien zochten hun karig maal gemakkelijker op wei- en bouwland bijeen, dan aan het meertje in de schrale hei, waar de korhanen zwijgend rondtrokken, de bonte klapekster als een stomme schildwacht op 'n sparretop uitkijk hield en de vos ongehoord langs den berkensingel jaagde op het weinige wild, dat den rooden vrijbuiters paste. 't Vervallen watermolentje, dat één wiek als een zwarte, dreigende arm in de winterlucht stak, kreeg enkele malen bezoek van den dikken buizerd, die aan de waterkeering op muizen en ratten loerde, doch hij zei geen woord, evenmin als de bliksemsnelle sperwer, die op zonnige dagen vanuit de hoogte 't veld afzocht.

Geen wulp zeilde, zooals in den zomer, op vlugge wieken, onder blijde tirades van wonderschoonen zang, langs den hemel, geen grutto verlevendigde land en water met zijn vroolijk, onbekommerd geluid, gelijkerwijs 't montere geroep der kieviten, 't kakelende gebabbel van de kokmeeuwen, sinds maanden verklonken was en 't heldere „tū-tū-tū“ van de roodbeenige tureluurtjes reeds lang niet meer te vernemen viel. Al de kleine zangers en springers trokken weg: de tapuiten, de paapjes, de fitissen, de tuinfluiters, de nachtegalen, de roodstaartjes, de rietzangers, de tijftjafjes, de lijsters, de kwikstaartjes en zooveel meer nog met een staart van achteren en een snavel van voren. Een verdwaalde merel scharrelde nog onder dof „tak-tak“ in 't onderhout en een vink zocht met klaaglijk geluid zijn reisgezelschap, dat hij kwijt raakte in den verwaarloosden tuin van den halfbouwer, waar lekkere roode rozenbottels, kleurig als scharlaken, hem langer ophielden, dan gewenscht was.

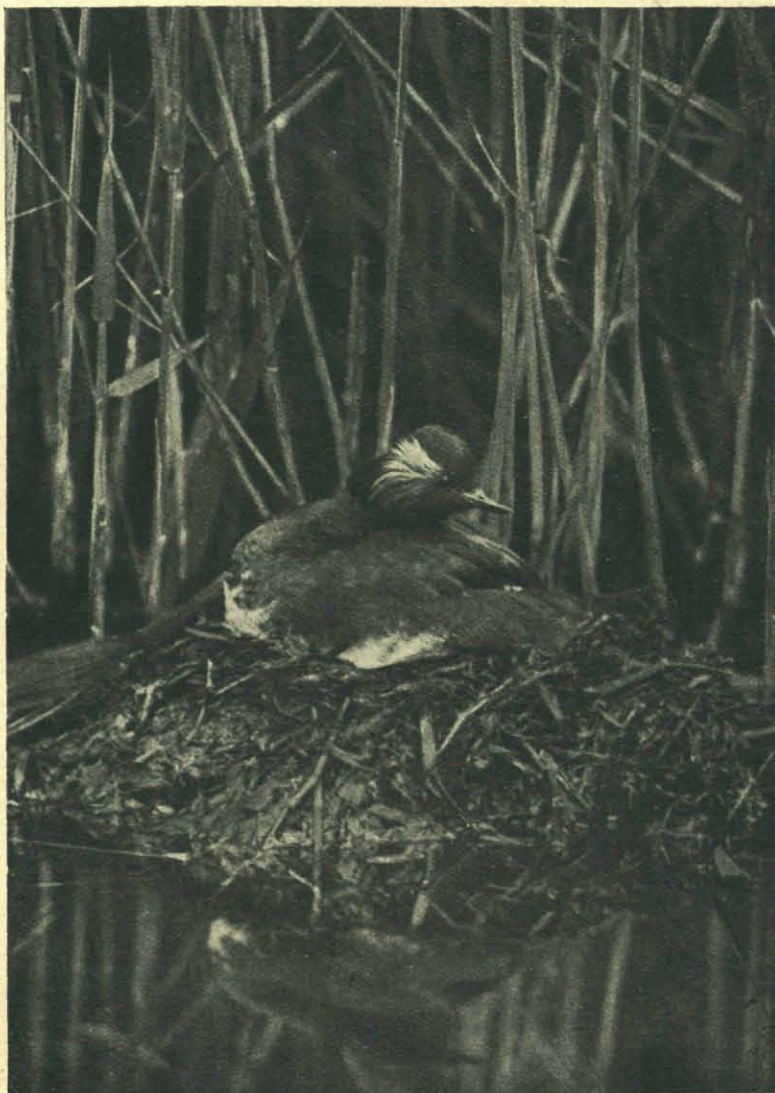
Toen in de eerste week van Maart een voorproefje der lente over het land waasde, de gagel zich in vlammen gloed van nieuwe kleedij stak, 'n enkele berk schuchter den teergroenen sluier om 't naakte lijf sloeg, jong spruitsel de slootkanten begon te tinten en het speenkruid met gouden oogjes dapper de wereld inkeek — toen kwam een klein gezelschap meeuwen eens poolshoogte nemen op de oude broedplaats, doch slechts weinige uren bewogen de blanke vogels zich boven de plassen, want te hoog stond nog het water, dat hun eilandjes en strepen overspoelde, te guur ook nog speelde de Oostenwind met zijn ruwe vingers in de dorre halmen, die ruischend haar ongenoegen te kennen gaven.

'n Week daarna buitelde een kievitenpaar door de lucht en dat bleef volhouden; spoedig vertoonde zich een tweede en derde koppel, de leeuwerik jubelde zonder ophouden in 't hoog en daar zat op een hekpost zoowaar ook al de roodborsttapuit met zijn bonten kop te pronken, de zwartgebepte rietgors stamelde 'n gebroken liedje zonder zin of slot in de wilgjes, die vol blanke poesjes hingen en toen op een zachten dag de zon lekker warm uit den blauwen hemel op 't water spetterde, trof een straal 'n gouden vlekje op de zwarte veenklompen. Daar zat de gele kwikstaart.

En wie vroeg genoeg uit de veeren was, tegen het allereerste morgenkrieken, toen de hei van zilver was door den rijp, kon de moerhanen hun roffel hooren slaan in de lage delling, doch nauwelijks één hoorde hen, behalve misschien de

jachtschut, die bij volle maan iederen avond het wilde zwijn zat af te wachten in 't verwilderde bongerdje van den pachtboer. Hij heeft het niet gekregen. Zijn kennis van 't hier nog maar kort voorkomende zwarte borstelwild is te gering en 't varken hem te slim.

Middelerwijl begonnen de kieviten te leggen en de eenden broedden al een paar weken. Daar klonk op een zonnigen ochtend een nieuw geluid over den plas; den vorigen avond was 't nog niet te hooren, maar toen 's morgens de eerste warme stralen over de dennen-toppen] schoten, klonk hier en ginds tusschen de smeulenbulten der eilandjes een hoog, trillend „biedewiedewiedewiedewiede“ over 't rimpellooze water. Van den kant, door hooge hei overkuifd, tiere-lierde vroolijk antwoord en ook bij de butts, die de een-denjagers in 't meer bouwden, joelde het, ver hoorbaar „bib-bib-bib.“

De Geoorde Fhnt.

Illustratie uit *Britisch Birds* Vol. XIII No. 6, naar foto van O. G. PIKE.

De postbode, die langs den kortsten weg naar 't boschwachtershuis vielde, verwonderde zich over het geluid, dat hij den ganschen winter niet vernam en bij de berken schoof hij de fiets in 't kreupelhout om naar de zonderlinge drukte-

makers uit te zien. In de verte zwommen een paar kleine eend-achtige vogeltjes, maar zóó luid konden die toch niet tremoleeren, dat moest naar des brievenbesteller's beperkte ornithologische kennis een veel grooter dier wezen. Doch toen plots van vlakbij, achter de gele biezen weer het „biedewiedewiede“ klonk er zich even daarna een kleurige vogel, zoo groot als een waterhoentje, vrijelijk vertoonde, moest de waarnemer zich overtuigen, dat dit dier er toch inderdaad de voortbrenger van was. De boschwachter leerde hem dra, dat het „kleine duikertjes“ waren, welke de lui uit de stad, die er hier elk voorjaar expres voor kwamen, *geoorde futen* noemen, in tegenstelling met twee andere soorten, de een wat kleiner en ook op dit ven broedend, de ander wat grooter, hier niet voorkomend. En een van zijn jongens had een Verkade's Album, daar de grootste in stond. Toen kon de postbode duidelijk zien, dat zijn kleine futen daar heel wat van hadden en op den terugweg zette hij zich nog even aan den kant, vermaakte zich met de weergalooze duikkunsten en beluisterde de hoge trillers. — —

Van Griekenland, waar zij met tientallen genooten op de meertjes en lagunen van Epirus overwinterden, hadden de futen in weinige dagen het verre Utrechtsche ven bereikt. Uit Egypte en de Golf van Suez, uit Tunis, Abessinië en Algerië hadden ze tevoren reisgezelschap gekregen, dat zich langzamerhand oploste en koers zette naar Oost-Pruisen, Pommeren, Silezië, Zuid-Frankrijk, Italië, Hongarije en Zuid-Rusland, doch verschillende paren waren doorgevlogen naar Holland, waar in de Hatertsche Vennen, in 't Leersumsche Veld en in de Ankeveense laagveenmoerassen de levensvoorwaarden even gunstig waren.

Daar zwommen ze nu vroolijk roepend rond, onbekommerd, vrij nog van nestbouwen en ouderzorg. Wij zaten in de dekking van elzen en wilgen, achter 't hooge struisgras en verheugden ons in 't plezierig vertoon der mooie dieren, die zoo zeldzaam zijn en die elk jaar in deze welgelegen plassen broeden. Vijf paren minstens konden wij tellen.

Ha, wat blonken de goudbruine oorpluimen kleurig in 't heldere zonnelicht, wat fraaie kastanje-kleur vertoonden borst en flanken, hoe zilverblank blonk de onderkant op, hoe harmonieerde daarbij de warmbruine, donkere rug, wat glanzend fluweelzwart staken kuif en keel daarbij af en hoe geestig blokte niet de sneeuw witte vleugelstreep op de zijden! Uiterst bekoorlijk in alle doen en laten, volmaakt van vorm, perfect tot duiken de rolronde lichamen, dunkt ons de geoorde fuut wel een zeer belangrijke aanwinst onzer avifauna te wezen en wij mogen van harte hopen, dat door daadwerkelijke bescherming onze plassen wat talrijker door deze sierlijke duikers bewoond mogen worden dan tot dusverre.

Vele bijzonderheden over de soort heb ik reeds eerder in dit tijdschrift medegedeeld en de belangstellende lezer wordt daarnaar verwezen, opdat ik niet in ongewenschte herhaling behoef te treden ¹⁾.

¹⁾ Zie *De Levende Natuur*, Jaargang XXIII, blz. 393.

Wij hadden het genoeg medio April van dit jaar den kleinsten onzer futenfamilie, het dodaarsje of hagelzakje (*Colymbus fluviatilis*) te kunnen observeren naast de geoorde fuut (*C. nigricollis*) en het viel ons op, dat het voor-

naamste onderscheidingssteeken der beide soorten is: 1e de door de zijkuif opvallend dikke haast vierkante kop en 2e de meerdere grootte van *nigricollis*, die 30.5 c.M. meet, tegen *fluviatilis* slechts 23.5 c.M., wat bij onderlinge vergelijking een vrij groot verschil

beteekent. Op eenigen afstand is echter de veel zwaardere „geoorde“ kop een steekhoudend kenmerk, dat 't dodaarsje met zijn gladden hals en kop ten eenenmale mist. Intusschen legt *nigricollis* de oorto i wel eens plat neer en dan wordt de kwestie weer moeilijker, hoewel een goede kijker u toch wel op den juisten weg helpt. Denkt er echter aan, dat ook 't

De Geoorde Fuut.

Illustratie uit *British Birds* Vol. XIII No. 6, naar foto van O. G. PIKE.

hagelzakje een vrij breede streep rood aan den hals vertoont. Zoowel de neergelegde als de opgezette „ooren“ zijn duidelijk op onze mooie foto's te zien, die door de redactie van „British Birds“ welwillend te onzer beschikking gesteld zijn.

Het zou mij niet verwonderen, wanneer dezen zomer eens bleek, dat deze fuut op meerdere plaatsen in Nederland voorkwam. Onze veenstreken bieden hem bijzonder gunstige broedgelegenheid en het komt er maar op aan, de oogen goed den kost te geven. De geoorde fuut is niet, zooals de groote soort (*Colymbus cristatus*) aan wijde meren gebonden, integendeel kunt ge hem ook op water van beperkten omvang aantreffen, mits het maar een weelderige vegetatie vertoont van *Typha*, *Sparganium*, *Carex*, *Acorus*, *Iris*, *Scirpus*, *Oenanthe*, *Sium*, *Alisma* en dergelijke gewassen, die in ons laagveengebied overal zijn aan te treffen. Waar uitsluitend riet (*Phragmitis*) groeit, zult ge hem tevergeefs zoeken, evenals op plaatsen, waar veel eendenkroos den waterspiegel bedekt. Open plekken tusschen kleine dichtbegroeide eilandjes, helder water met slijkerigen bodem en veel ondergedoken planten, vormen zijn lievelingsgebied en daar kunt ge ook in Mei het natte, broeierige nest vinden met de 4 á 5 geelgroenwitte, besmeurde eieren, welke afwisselend door mannetje en wijfje 3 weken bebroed worden. Slechts aan de grootte der eieren is het legsel van dat der beide andere soorten te onderkennen. Ten slotte mag ik de aandacht onzer vogelliefhebbers en natuurvrienden nog wel vestigen op de twee soorten der familie *Podicipedidae*, die tot dusverre in ons land nog niet gebroed schijnen te hebben en van welke het toch geenszins onmogelijk is, dat zij dat te eeniger tijd zullen doen of misschien al wel gedaan hebben. Ik meen den roodhalsfuut (*Podiceps grisegena*), die, gelijk de naam al aanduidt, aan zijn rooden hals is te kennen, alsook aan de grijsblauwe, witomzoomde wangen en den kuifduiker (*Podiceps auritus*) met soortgelijken koptooi als *nigricollis*, doch niet als deze met zwarten, maar met vosbruinen hals.

Volgens het nieuwste Nederlandsche vogelwerk (*Ornithologia neerlandica* door Dr. E. D. van Oort) komt de roodhalsfuut als broedvogel voor in Europa, het Noorden van Afrika en West-Azië en is zijn nestelen hier te lande — door Schlegel en Albarda vermeld — nog niet bewezen, evenmin als van den kuifduiker, die het Noorden van Europa, Azië en Amerika, Noord-Schotland, Denemarken, Scandinavië, Finland, Noord-Rusland en Siberië bewoont en welke 32 jaar geleden door H. Koller opgegeven werd als broedvogel in N.-Brabant, hetgeen evenzeer aan twijfel onderhevig is. De roodhalsfuut is van vrij aanzienlijke grootte (44 c.M.) de kuifduiker daarentegen is ongeveer van dezelfde afmeting als de geoorde fuut en meet 28 c.M. —

We moeten ze allebei in de gaten houden!

Wageningen, Mei 1920.

A. B. WIGMAN.